

Duitsland kiest consequent voor R&D

Innovatiebeleid neemt mondiale problemen in plaats van specifieke industrieën of technologieën als vertrekpunt

Laurens Berentsen
Den Haag

Het succesvolle Duitse wetenschaps- en innovatiebeleid heeft een andere insteek dan het Nederlandse topsectorenbeleid. De Duitse aanpak is sterk toekomstgericht. De centrale vragen zijn welke uitdagingen er op de samenleving afkomen en hoe die kunnen worden opgelost. Het topsectorenbeleid gaat uit van sectoren waarin Nederland sterk is en hoe die zijn te behouden.

Dit onderscheid komt naar voren in een studie naar het Duitse wetenschaps- en innovatiebeleid,

die is uitgevoerd door het Duitsland Instituut Amsterdam in opdracht van de Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT). De studie, 'Vasthoudend Innoveren, Een onderzoek naar het Duitse wetenschapsland- schap en R&D-beleid', is gisteren aangeboden aan staatssecretaris Sander Dekker van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Het onderzoek komt op een moment dat het topsectorenbeleid ter discussie staat. Het kabinet wil met het beleid de innovatie en de internationale positie van negen bedrijfssectoren versterken. Critici vinden dat de aanpak te veel lijkt

op traditioneel industriebeleid.

Duitsland heeft hiermee gebroken, stelt het onderzoek. Het heeft geen specifieke industrieën of technologieën aangewezen, maar richt zich op maatschappelijke uitdagingen, zoals milieu, gezondheid en schaarse grondstoffen. De Duitse insteek nodigt uit tot interdisciplinair onderzoek, aldus het rapport. De gekozen thema's zijn breed opgezet zodat kennisinstellingen zich niet aangetast voelen in hun onderzoeksautonomie.

Duitsland is succesvol in innovatie, zegt AWT-raadslid Martin Schuurmans in een toelichting op het onderzoek. Dat is ook de reden

Belangrijke motor Economische groei

Duitsland is de meest **innovatieve economie** van Europa. De Duitsers geven al jaren **bijna 3%** van hun nationaal inkomen uit aan R&D. In Nederland wil het niet lukken om **boven de 2%** uit te komen. De export van **innovatieve industriële producten** is een belangrijke motor achter de Duitse economische groei.

waarom het adviesorgaan voor regering en parlement de blik het eerst naar het Oosten heeft gericht, nadat het besloten had het wetenschaps- en innovatiebeleid in andere landen onder de loep te nemen. Met als doel lessen te trekken voor en inspiratie te bieden aan Nederland.

Het topsectorenbeleid loslaten, is echter absoluut geen les die uit de studie mag worden getrokken, waarschuwt Schuurmans. 'Wij vinden als AWT dat net als in Duitsland continuïteit van beleid de voorkeur verdient', zegt de voormalig bestuurder R&D bij Philips. 'Het Nederlandse beleid

heeft in verschillende sectoren geleid tot een vorm van organisatie die nog niet eerder zo sterk is geweest en die het adresseren van maatschappelijke uitdagingen heel goed mogelijk maakt. Het is nog te vroeg om over deze strategie te oordelen.'

Duitsland is zijn maakindustrie steeds blijven koesteren, zegt Ton Nijhuis, die het onderzoek uitvoerde. 'Dat verklaart het succes van de Duitse industrie in recente jaren', aldus de wetenschappelijk directeur van het Duitsland Instituut Amsterdam.

'De grote waardering voor techniek is daar onlosmakelijk mee

verbonden', zegt Nijhuis. Die vertaalt zich in een hoog percentage technici in de leiding van bedrijven. 'Voor de ingenieurs in de bedrijfsleiding is investeren in onderzoek vanzelfsprekend. Je moet met argumenten komen om dat niet te doen. In Nederland is dat precies andersom. Hier is de eerste vraag: wat levert het op?'

De consensus over het belang van onderzoek en ontwikkeling geldt ook voor de politiek. Nijhuis is geen spoor van een debat in de Bondsdag tegengekomen over bezuinigingen op wetenschap en innovatie, ook niet als het mes in de overheidsuitgaven gaat.

